

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้วยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง (HPV Self-sampling)

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

“ มะเร็งปากมดลูก
(Human Papilloma Virus, HPV) ”

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

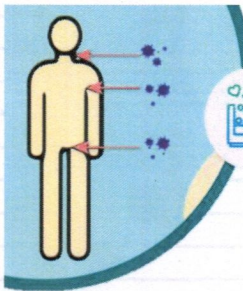

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

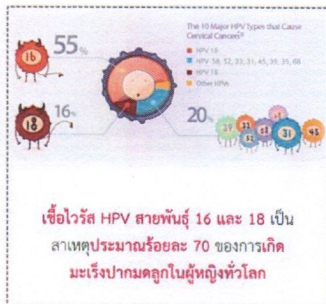
มะเร็งปากมดลูก

สาเหตุของโรค

- การติดเชื้อไวรัสฮิวแมนแพปพิลโลมา, เอชพีวี (Human Papilloma Virus, HPV)
- ติดต่อกับการสัมผัสของเนื้อเยื่อ ผิวหนัง โดยการมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุสำคัญของการติดเชื้อ

เชื้อไวรัส HPV มีอยู่มากกว่า 200 สายพันธุ์ ซึ่งมีประมาณ 14 สายพันธุ์เสี่ยงที่จะทำให้เกิดโรค

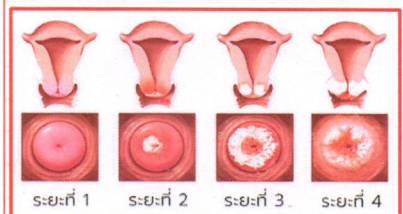
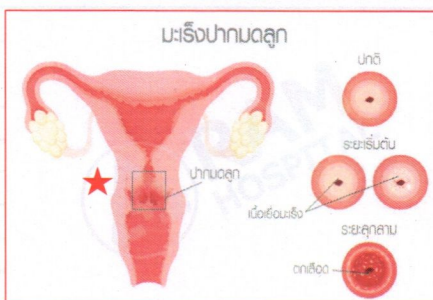
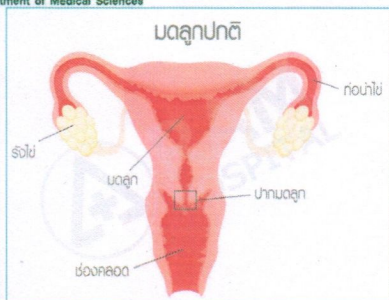
เชื้อไวรัส HPV สายพันธุ์ 16 และ 18 เป็นสาเหตุประมาณร้อยละ 70 ของการเกิดมะเร็งปากมดลูกในผู้หญิงทั่วโลก

HPV 14 สายพันธุ์ที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 66 และ 68

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

มะเร็งปากมดลูก

การติดเชื้อ HPV ส่วนใหญ่มักไม่แสดงอาการ และมากกว่า 90% จะหายได้เองโดยภูมิคุ้มกันของร่างกาย

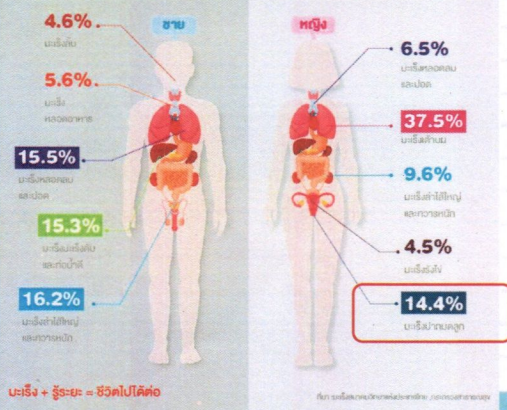
แต่หากไม่สร้างภูมิคุ้มกันในการทำลายเชื้อ → เซลล์ที่ติดเชื้อจะเปลี่ยนแปลงเป็นรอยโรคก่อนมะเร็ง → พัฒนาเป็นมะเร็งระยะลุกลามได้เมื่อติดเชื้อนาน 10-30 ปี

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

มะเร็งปากมดลูก

TOP 5 โรคมะเร็งที่คนไทยเสี่ยง

- พบสูง 3 อันดับแรก ของโรคมะเร็งทั้งหมดในสตรีไทย
- สถิติจากสถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ พบว่า ปัจจุบันมีผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกรายใหม่ประมาณ 5,400 รายต่อปี และเสียชีวิตกว่า 2,200 รายต่อปี
- มักตรวจพบในช่วงอายุ 40 ขึ้นไป

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

สัญญาณเตือน ! อาการมะเร็งปากมดลูก

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

สถิติของสถาบันมะเร็งแห่งชาติ

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มาพบแพทย์เมื่อเข้าสู่ระยะลุกลาม การรักษาจึงเป็นไปได้ยาก

มีค่าใช้จ่ายสูงในการรักษา

ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมและครอบครัว

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

การป้องกัน

ร้อยละ 30 - 40 สามารถป้องกันได้ด้วยการลด/เลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง

เลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย

เลี่ยงพฤติกรรมเปลี่ยนคู่นอนบ่อย

สวมถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์

ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ฉีดวัคซีนป้องกันเชื้อ HPV

● หากพบรอยโรค หรือ ผู้ป่วยในระยะเริ่มแรก แล้วได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งตั้งแต่วัยแรก จะสามารถป้องกันและได้รับการรักษาได้ทันทั่วทั้งที่

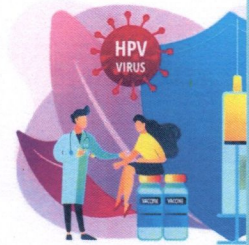

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

วัคซีน HPV

สายพันธุ์ที่ตรวจพบสูง 3 อันดับแรก
52, 58, 68, 16

วัคซีนที่มีในปัจจุบัน → ยังไม่ครอบคลุม

2 สายพันธุ์ (HR 16, 18)

4 สายพันธุ์ (HR 16, 18 และ LR 6, 11)

9 สายพันธุ์ (HR 16, 18, 31, 33, 45, 52, 58 และ LR 6, 11)

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

มะเร็งปากมดลูก

“ ป้องกันได้ รู้เร็ว รักษาหาย

ลดการป่วยมะเร็งปากมดลูก

เป้าหมายสูงสุดในพื้นที่ที่ไม่มีคนตายด้วยมะเร็งปากมดลูก ”

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

“ การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้วยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง (HPV Self-sampling) ”

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

การคัดกรองมะเร็งปากมดลูก HPV DNA test **เชิงรุก**
ด้วยการเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง (HPV Self-sampling)

เป้าหมาย

1. หญิงไทยอายุ 30 ถึง < 60 ปี ได้รับการทั่วถึง เท่าเทียม เสมอภาค 100%
2. ได้ข้อมูลความชุกของสายพันธุ์ HPV
3. ผลักดันเข้าสู่ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย/ สู่สถาบันวัคซีนแห่งชาติ

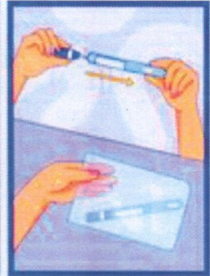
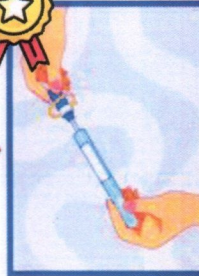
อีก 5 ปีข้างหน้ามะเร็งปากมดลูก เป็น 0

Thailand Free CA Cervix

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

เก็บง่าย ไม่อาย ไม่เจ็บ

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

การนับอายุผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการฯ

- หญิงไทย
- อายุระหว่าง 30 – 59 ปี 11 เดือน 29 วัน ณ วันที่ได้รับการตรวจคัดกรองฯ (ทุกสิทธิการรักษา) จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือ สถานพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ
- เพิ่มสิทธิ อายุระหว่าง 15-29 ปี ที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย มีคู่นอนหลายคน ไม่ใช่ถุงยางอนามัย

****หมายเหตุ :** ควรตรวจสอบอายุกลุ่มเป้าหมาย

โดยจะต้องมีอายุครบ 30 ปี บริบูรณ์ และอายุไม่เกิน 60 ปี (59 ปี 11 เดือน 29 วัน)

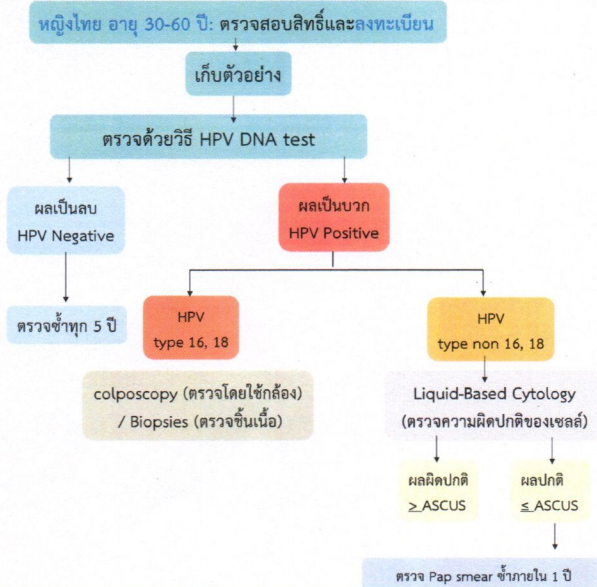
ส่วนกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแพทย์

ณ วันที่เข้ารับบริการตรวจคัดกรองฯ

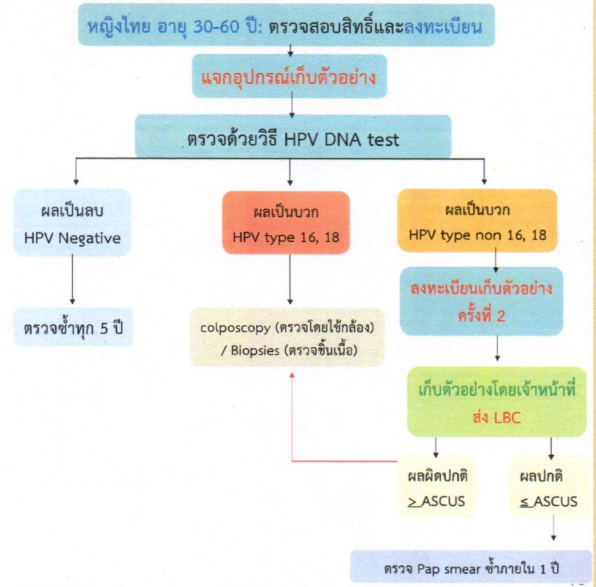

แนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

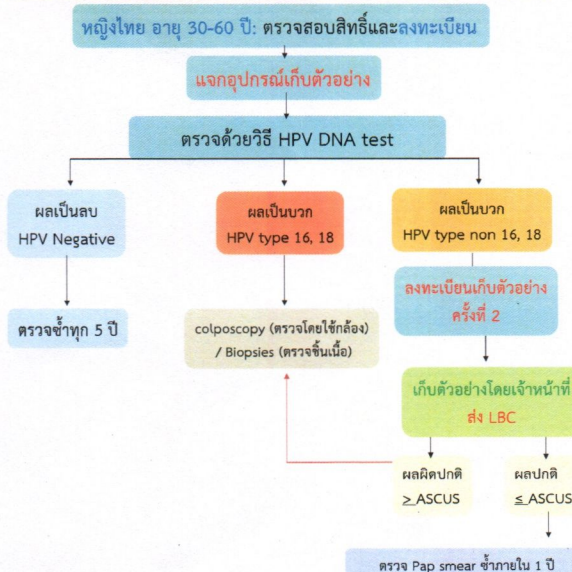
แนวทางการคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้วยวิธี HPV DNA test (เก็บตัวอย่างโดยเจ้าหน้าที่)

แนวทางการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test (เก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง)

แนวทางการคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยวิธี HPV DNA test (เก็บตัวอย่างด้วยตัวเอง)

HPV DNA test

- ตรวจเพื่อหาเชื้อ HPV ที่เป็นความเสี่ยงสูงทั้ง 14 สายพันธุ์ จากการเก็บเซลล์บริเวณตัวอย่างที่ปากมดลูกช่องคลอดด้านใน

การตรวจด้วยคอลโปสโคปี (Colposcopy)

- เป็นการส่องกล้องขยายเพื่อดูความผิดปกติบริเวณปากมดลูก ปากช่องคลอด ภายในช่องคลอด หรือทวารหนักได้ชัดเจน
- กรณีที่พบความผิดปกติ แพทย์อาจทำการตัดชิ้นเนื้อเพื่อนำไปตรวจเพิ่มเติม

LBC : Liquid Based Cytology

- การป้ายเซลล์จากปากมดลูกใส่ในของเหลวเพื่อตรวจหาเซลล์ผิดปกติ ซึ่งให้ผลตรวจที่ชัดเจนมากขึ้น

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

ผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง

1 ตรวจไม่พบเชื้อ HPV
ทั้ง 14 สายพันธุ์ที่เสี่ยงสูง

ตรวจคัดกรองทุกๆ 5 ปี

2 ตรวจพบสายพันธุ์เสี่ยงสูง 16/18

ตรวจยืนยันด้วยคอลโปสโคปี (Colposcopy) :
การตรวจเยื่อปูดภายในบริเวณปากมดลูก ช่องคลอด
ปากช่องคลอด และทวารหนักด้วยการส่องกล้องขยาย
ค้นหาโรคก่อนเป็นมะเร็ง เพื่อให้ได้รับการรักษาอย่างรวดเร็ว

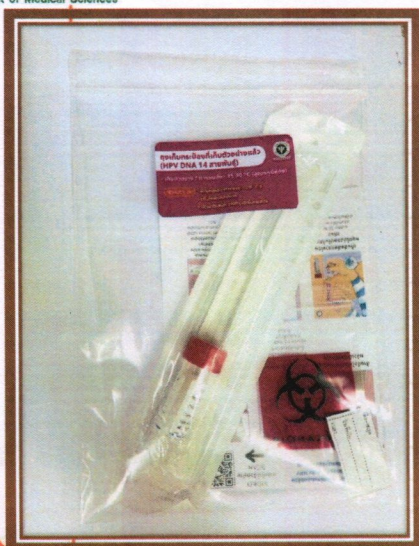
3 ตรวจพบสายพันธุ์เสี่ยงสูง
ที่ไม่ใช่ 16/18

ตรวจโดยเก็บตัวอย่างเซลล์ด้วยของเหลว:
(Liquid Based Cytology : LBC)
หากผลผิดปกติ > ตรวจด้วยคอลโปสโคปี
หากผลปกติ > ตรวจเฝ้าระวังด้วย Pap smear ทุก 1 ปี

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

ชุดเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง (HPV Self-sampling)

1 ไม่สวอปพร้อมหลอดเก็บตัวอย่าง

2 สติ๊กเกอร์สำหรับติดข้างหลอดเก็บตัวอย่าง
(เขียนชื่อ-สกุล/ เลขบัตรประชาชน/ วันที่เก็บ)

ชื่อ-สกุล
เลขบัตรประชาชน.....
วันที่เก็บ.....

4 ของสำหรับใส่หลังจากเก็บตัวอย่าง

ข้อจำกัดและข้อควรระวังในการเก็บตัวอย่าง

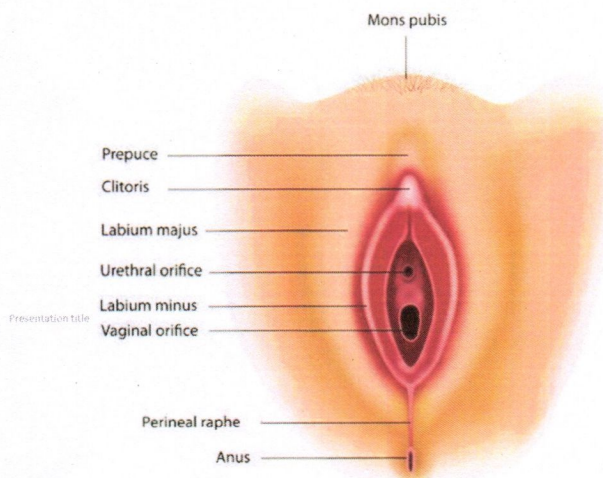

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
Department of Medical Sciences

1. ต้องไม่มีการตรวจภายในมาก่อน (ในช่วง 24 ชั่วโมง) เพราะอาจมีสารหรือยาปนเปื้อน
2. ต้องไม่มีการใช้ผ้าอนามัยชนิดสอด ครีมหรือยาที่ใช้ทางช่องคลอดอื่นๆ อย่างน้อย 48 ชม.
3. ห้ามล้างหรือทำความสะอาดในช่องคลอดภายใน 48 ชม. ก่อนมาตรวจ เพราะอาจไม่มีเซลล์เหลือให้ตรวจ
4. งดการมีเพศสัมพันธ์ ก่อนมารับการตรวจ 48 ชม.
5. ไม่ควรตรวจหากกำลังมีประจำเดือน

โครงสร้างอวัยวะของเพศหญิง

วิธีการเก็บตัวอย่างด้วยชุดเก็บตัวอย่างด้วยตนเอง (HPV Self-sampling) (ต่อ)

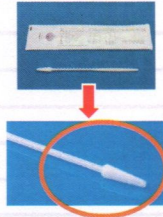
1. เปิดซองด้านที่มี
ลูกศรชี้ตามภาพ

2. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่
แล้วเช็ดให้แห้ง

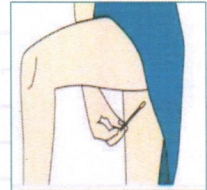

3. นำไม้สวอปออกจากซองบรรจุ

โดยห้ามสัมผัสไม้สวอป
ตั้งแต่รอยต่อจนถึงหัวสวอป
จับก้านไม้สวอปเหนือรอยต่อ

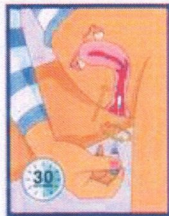
4. เตรียมท่าที่สะดวกต่อการเก็บ

5. ค่อยๆ สอดไม้สวอปเข้าไปใน
ช่องคลอดให้ลึกถึงปากมดลูก

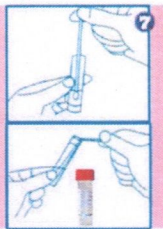

6. เริ่มเก็บสิ่งส่งตรวจโดยหมุน
ไม้สวอปไปในทางเดียวกัน

จนครบ 30 วินาที
แล้วดึงไม้สวอปออก
ใส่หลอดฝาสีแดง

7. หักไม้สวอปส่วนเกินออก

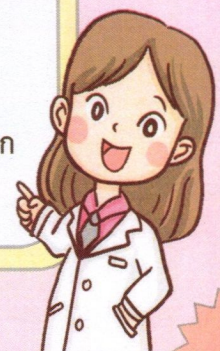
8. ตรวจสอบชื่อ-นามสกุล/ หมายเลข
บัตรประชาชน/ วันที่เก็บ ข้างหลอดน้ำยา
ให้ตรงกับเจ้าของตัวอย่าง

ปิดซองบรรจุ นำส่งหน่วย
รวบรวมฯ พร้อมกรอก
เอกสารแบบส่งตัวอย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1. เกิดจิตสำนึกแบบลดการเกิดมะเร็งปากมดลูกแบบบูรณาการ
ขยายสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อื่น
2. ลดการป่วยและเสียชีวิตจากโรคมะเร็งปากมดลูก
3. ประเทศลดการสูญเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก
4. ได้ข้อมูลสายพันธุ์ของเชื้อ HPV

Thank you

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการเชิงรุกการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยตนเอง โดยใช้วิธี HPV DNA Test แบบแยก ๑๔ สายพันธุ์เสี่ยงสูง สำหรับกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย	รูปแบบการดำเนินงาน
กลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ	- ประชาสัมพันธ์โครงการเชิงรุกการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยตนเอง โดยใช้วิธี HPV DNA Test แบบแยก ๑๔ สายพันธุ์เสี่ยงสูง สำหรับกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ - มหาวิทยาลัยที่สนใจเข้าร่วมติดต่อเจ้าหน้าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตามรายละเอียดที่ได้ระบุไว้ในเอกสาร การตอบรับการเข้าร่วมโครงการ หรือที่หมายเลขโทรศัพท์ xxxxxxxx - กำหนดวันตรวจคัดกรองสำหรับกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัย แต่ละแห่ง - ลงทะเบียนผู้เข้าร่วมการคัดกรอง - ตรวจสอบสิทธิผู้เข้าคัดกรอง - ให้ความรู้และการเก็บตัวอย่างให้กับผู้เข้ารับการตรวจ โครงการเชิงรุกการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกด้วยตนเอง โดยใช้วิธี HPV DNA Test แบบแยก ๑๔ สายพันธุ์เสี่ยงสูง สำหรับกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ - ตรวจคัดกรอง - จัดรายงานผลการตรวจภายใน ๗ วัน

*** หมายเหตุ *** กำหนดวันการตรวจคัดกรองในกลุ่มบุคลากรและนักศึกษาหญิงในมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับความสะดวกและความเหมาะสมของแต่ละแห่ง